ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԱՄԲԻՈՆ	ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՆՐԱՆՑ ԴԱՍԱ-ՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱՆԵՐԻ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՄՈԴՈՒԼ	ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ ԵՎ ՄՈԴՈՒԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ	1410B4/17, 1 մոդուլ
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ
ԿՈՒՐՍ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	3-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	• Ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել հայրենական պատմագրությունում պատմական գիտելիքների և պատմական գիտության զարգացման փուլերի և ուղղությունների, պատմափիլիսոփայական, գաղափարա-քաղաքական հոսանքների, պատմագիրների և հեղինակավոր պատմաբանների գիտական-ստեղծագործական ժառանգության մասին: • Ամրապնդել հարգանքն ու հպարտությունը սեփական ազգի պատմական անցյալի, գիտական ժառանգության նկատմամբ: • Նպաստել քաղաքացիական ակտիվ դիրքորոշման ձևավորմանը՝ ազգային նույնականացման և ինքնաճանաչման միջոցով:
ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	ԳԻՏԵԼԻՔ • Նկարագրել պատմական գիտության զարգացման ներքին և արտաքին գործոնները; • Բացատրել պատմագիտության զարգացման առանձնահատկությունները; • Բնորոշել հայ պատմագիրների և պատմաբանների հայացքներն ու աշխատությունները; • Սահմանել հայ պատմաբանների պատմահայեցողության սկզբունքները; • Վեր հանել պատմագիտական հայեցակարգերի առաջացման պատմական պայմանները; • Սահմանել հայրենական պատմագրությունում տեղ գտած հայոց պատմության առանցքային հիմնախնդիրները; • Ճանաչել հայ նշանավոր պատմաբանների գիտական ժառանգությունը; • Բացատրել հայոց պատմության պատմագրության զարգացման ուղղությունները ժամանակակից փուլում: ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ • Ինքնուրույն վերլուծել աղբյուրները, պատմական գրականությունը; • ձևակերպել գիտական աշխատանքների պատմագրական մասը; • առանձնացնել պատմական հայեցակարգերն ու մեկնաբանել պատմափիլիսոփայական

	ուղղությունները; • համադրել պատմաբանների պատմահայեցողությունները; • հիմնավորել պատմագիտական հայեցակարգերը՝ տվյալ ժամանակաշրջանի պատմափիլիսոփայության և հասարակական-սոցիալական պատմության համատեքստում; • գնահատել պատմաբանների գիտական ժառանգությունը; • ստացած գիտելիքները կիրառել դպրոցում: ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆ • Հիմնավորել կամ քննադատել պատմագիտական վերլուծությունները, • Պաշտպանել կամ հերքել պատմաբանների հայացքները, • Պատմափիլիսոփայական ուղղությունների համակարգում պաշտպանել սեփական դիտարկումները, • Նախանշել հայրենական պատմագրությունում պատմական գիտելիքների և պատմական գիտության զարգացման ժամանակակից ուղղությունների զարգացման միտումները, • Ճանաչել ու արժեվորել ազգային պատմագիտական ժառանգությունը:
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ	• ԿՐԵԴԻՏՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ - 4/120 • ԼՍԱՐԱՅԻՆ ԺԱՄ - 48 • ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ - 24 • ՍԵՄԻՆԱՐ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ - 24 • ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄ -4
ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ	Հիմնարար գիտելիքներ հայոց պատմությունից, աղբյուրագիտությունից, փիլիսոփայությունից՝ բակալավրի ծրագրերին համապատասխան:
ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ	Խոսքային մեթոդներ՝ դասախոսություն, հարցախույզ, բանավեճ-քննարկում: Գործնական մեթոդներ՝ աշխատանք սկզբնաղբյուրների և պատմական գրականության հետ, ինքնուրույն և խմբային աշխատանք:
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	1.Պատմագրություն առարկան և ուսումնասիրման օբյեկտը: 2.Հայոց պատմության պատմագրության սկզբնավորման պատմական պայմաններն ու զարգացման ընդհանուր միտումները V դարում: 2.1.Հայոց պատմության պատմագրության սկզբնավորման ներքին և արտաքին գործոնները: Ագաթանգեղոս: Փավստոս Բուզանդ և Եղիշե: 2.2.Ղազար Փարպեցի: Մովսես Խորենացին և Խորենացիագիտությունը: 3. Պատմագրության զարգացման միտումները 7-13-րդ դարերում: 3.1.Ամբողջական պատմության պատմագրության զարգացումը 7-13-րդ դարերում: 3.2.Նախարարական տոհմերի պատմության պատմագրության զարգացումը 7-13-րդ դարերում: 3.3.Ժամանակագրության սկզբնավորումը պատմագրությունում 12-րդ դարում: 4.13-18-րդ դդ.-ի պատմագրության զարգացման

	առանձնահատկություններն ու միտումները: 4.1. Թովմա Մեծոփեցի և Առաքել Դավրիժեցի: 4.2.Երեմիա Քյոմուրճյանի պատմագիտական ժառանգությունն ու պատմահայեցողությունը: 4.3. Բուրժուական պատմահայեցողության ձևավորումը XVIII դարում: Մադրասյան խմբակը: 4.4.Միքայել Չամչյանի պատմագիտական ժառանգությունը: 5.Պատմագիտական ուսումնասիրությունների հայեցակարգային մոտեցումներն ու զարգացման ուղղությունները XIX դարում: 5.1. Ազգային հայեցակարգերն ու պատմափիլիսոփայական ընկալումները XIX դարի արևելահայ իրականությունում: 5.2. XIX դարի պատմագրության զարգացման առանձնահատկություններն ու ընդհանուր միտումները արևմտահայության մեջ: 6. Խորհրդահայ պատմագրության զարգացման ընդհանուր միտումները 1922-90-ական թթ.-ին: 6.1.Խորհրդահայ պատմագրության սկզբնավորումը: 6.2..Խորհրդահայ պատմագրության զարգացումը 1950-91թթ.-ին: 7.Հայկական հարցի պատմագրության սկզբնավորումը և զարգացումը 19-20-րդ դարերում: 7.1. Հայկական հարցը մինչխորհրդային պատմագրությունում: 7.2.Հայկական հարցի ու Ցեղասպանության խորհրդային պատմագրությունը: 8..Հայկական հարցի ու Ցեղասպանության հետխորհրդային պատմագրությունը: 9.Հայոց պատմության պատմագրության ժամանակակից գիտական հայեցակարգը, ուսումնասիրության ոլորտներն ու հրատարակումները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	
ՀԻՄՆԱԿԱՆ	1.Մ.Հարությունյան, Հայոց պատմության պատմագրության Դասախոսությունների փաթեթ: 2.Բաբայան Լ.Հ,, Դրվագներ Հայաստանի վաղ ֆեոդալիզմի դարաշրջանի պատմագրության, 5-8-րդ դարեր, Երևան, 1977: 3. Մելիք-Բախշյան Ստ., Հայոց պատմության աղբյուրագիտություն, Երևան, 1989: 4. Տեր-Մկրտչյան Գ., Հայագիտական ուսումնասիրություններ, Երևան, 1979: 5.Սարուխանյան Ն, Հայկական հարցը մինչխորհրդային հայ հասարակական-քաղաքական մտքի և պատմագրության մեջ, Երևան, 1997: 6.Հայ ժողովրդի պատմություն, ԳԱԱ հրատարակություն, հ.6-րդ, Երևան, 1981: 7. Հայկական հարց// Հանրագիտարան, Կ.Խուդավերդյանի խմբագրությամբ, Երևան, 1996: 8.Հայոց ցեղասպանությունը, ուսումնասիրություններ, Պ.Հ.Հովհաննիսյանի խմբագրությամբ, Երևան, 2001: 9. Հայ մշակույթի նշանավոր գործիչները, 5-18-րդ դդ., Է.Բ.Աղայանի. Էմ.Ա.Պիվազյանի, Հ,Գ.Ժամկոչյանի խմբ., Երևան, 1976: 10. Հարությունյան Շ., Պատմագրության զարգացումը, Երևան, 1974: 11. Հովհաննիեսյան Պ.Հ., Աբրահամյան Ա.Գ., Հայ ժողովրդի պատմության քրեստոմատիա,Երևան, 1981: 12. Մալխասյանց Ստ., Մատենագիտական դիտողություններ, Երևան, 1961: 13. Քառյան Ս., Հայաստանի առաջին հանրապետության պատմության պատմագրություն, Երևան, 2003:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ

1. Ագաթանգեղոս, Հայոց պատմություն, ծանոթ., թարգմ, Արամ Տեր-Ղևոնդյանի, Երևան, 1983:
2. Եղիշեի Վարդանանց պատմությունը, թարգմ., ծանոթություններով պրոֆ. դ-ր Ե.Տեր-Մինասյանի, Երևան, 1958:
3. Փավստոս Բուզանդ, Պատմություն հայոց, թարգմ., ներած., ծանոթագր.ակադ. Ստ.Մալխասյանի, Երևան, 1968:
4. Մ.Խորենացի, Հայոց պատմություն, թարգմ., ներած., ծանոթ. Ստ.Մալխասյանի, Երևան, 1990:
5. Հովհան Մամիկոնյան, Տարոնի պատմություն, աշխատասիրությամբ՝ Վ.Հ.Վարդանյանի, Ա.Ս.Սահակյանի խմբ., «Խորհրդային գրող», 1989:
6. Մատթեոս Ուռհայեցի, Ժամանակագրություն, թարգմ, ծանոթ., ներած. Հ.Բարթիկյանի, Երևան, 1973:
7. Կիրակոս Գանձակեցի, Հայոց պատմություն, թարգմ, ծանոթ., առաջ. Վ. Առաքելյանի, Երևան, 1982:
8. Առաքել Դավրիժեցի, Պատմություն, խմբ. Վ.Գ.Համբարձումյան, Երևան, 1988:
9. Մ.Չամչյանց, Հայոց պատմություն, Ս.Ա.Համբարձումյանի խմբ., Երևան, 1985:
10. Ն.Ադոնց, Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում, թարգմ.Ա Թ..Խոնդրկյան և Է.Հ.Խոնդրկյան, Երևան, 1987:
11. Ն.Ադոնց, Հայկական հարցի լուծման շուրջ, Վ.Ա.Դիլոյանի թարգմ., խմբագր., Երևան, 1989:
12. Ն.Ադոնց, Երկեր, h.Ա, Բ, Գ, Երևան,2006, 2008:
13. Հ.Մանանդյան, Երկեր, Երևան, 1977:
14. Հ,Մանանդյան, Ֆեոդոլիզմը հին Հայաստանում, Երևան, 1934:
15. Լեո, Երկերի ժողովածու, Երևան, 1973:
16.Սարգսյան Ա.Բ., Հովհաննես Դրասխանակերտցու «Հայոց պատմությունը» և Մովսես Խորենացին, Երևան, 1991:
17. Սարգսյան Գ.Խ., Հելլենիստական դարաշրջանի Հայաստանը և Մովսես Խորենացին, Երևան, 1966:

ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԵՎ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ

Նախատեսված են 2 ընթացիկ գրավոր ստուգումներ ՝ գրավոր ստուգողական աշխատանքներ, յուրաքանչյուրը՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 35, 35, 30 միավորային արժեքով: Եզրափակիչ ստուգումը գրավոր է՝ 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 30, 40 միավորային արժեքով:
Միավորների քայլը 5 է:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ

1. Բաղադրիչ 1 – 10% (հաճախումներ)
2. Բաղադրիչ 2- 20% (ընթացիկ ստուգում 1-ին)
3. Բաղադրիչ 3- 20% (ընթացիկ ստուգում 2-րդ)
4. Բ աղադրիչ 4- 40% (ամփոփիչ ստուգում)
5. Բ աղադրիչ 5- 10% (ընթացիկ ակտիվություն)

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

Գնահատման թվային միավորը	Տառային գնահատական	Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը
96-100	A+	5+
91-95	A	5
86-90	A-	5-
81-85	B+	4+
76-80	B	4
71-75	B-	4-

66-70	C+	3+
61-65	C	3
40-60	C-	3-
Մինչև 39	D	2

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԾԱՆՐԱԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԺԱՄԱՆԱԿԸ ԿՐԵԴԻՏ/ԿՐԵԴԻՏ ԺԱՄ- 4/120

Հ/Հ	Թ ե մ ա	Լսարանային ժամեր					Ուսանողի ինքնուրույն աշխատաժամանակը	Ուսանողի ընդհանուր աշխատաժամանակը
		Դասախոսություն	Գործնական	Լաբորատոր	Սեմինար	Ուս. պրակտիկա		
1.	Ներածություն: Պատմագրություն առարկան և նրա ուսումնասիրության օբյեկտը: Հայոց պատմության պատմագրության սկզբնավորման ներքին և արտաքին գործոնները: Ագաթանգեղոս: Փավստոս Բուզանդ և Եղիշե:	2					2	4
2.	Հայոց պատմագրության սկզբնավորումն ու զարգացումը V դարում:				2		3	5
3.	Ղազար Փարպեցի: Մովսես Խորենացին և Խորենացիագիտությունը:	2					1,5	3,5
4.	Մովսես Խորենացին և Խորենացիագիտությունը:				2		2,5	4,5
5.	Պատմագրության զարգացման միտումները 7-13-րդ դարերում: Ամբողջական պատմության պատմագրության զարգացումը 7-13-րդ դարերում:	2					2	4
6.	VII-XIII դարերի պատմագրության զարգացման ընդհանուր բնութագիրը: Հայոց ամբողջական պատմության պատմագրությունը:				2		3	5
7.	Նախարարական տոհմերի պատմության պատմագրության զարգացումը 7-13-րդ դարերում: Ժամանակագրության սկզբնավորումը պատմագրությունում 12-րդ դարում:	2					2	4
8.	Նախարարական տոհմերի և իշխանությունների պատմության պատմագրությունը VII-XIII դարերում:				2		3	5
9.	VII-XIII դարերի պատմագրության զարգացման ընդհանուր բնութագիրը: Տարեգրության ժանրի սկզբնավորումը:				2		2,5	4,5
10.	Թովմա Մեծոփեցի և Առաքել Դավրիժեցի: Երեմիա Քյոմուրճյանի պատմագիտական ժառանգությունն ու	2					2	4

	պատմահայեցողությունը:							
11.	Բուրժուական պատմահայեցողության ձևավորումը XVIII դարում: Մադրասյան խմբակը: Միքայել Չամչյանի պատմագիտական ժառանգությունը:	2					1,5	3,5
12.	XIV-XVIII դարերի պատմագրության զարգացման ուղղություններն ու առանձնահատկությունները:				2		2,5	4,5
13.	Ազգային հայեցակարգերն ու պատմափիլիսոփայական ընկալումները XIX դարի հայ իրականությունում:	2					2	4
14.	Ազգային հայեցակարգերն ու պատմափիլիսոփայական ընկալումները XIX դարի արևմտահայ իրականությունում:	2					2,5	4,5
15.	Պատմագիտական ուսումնասիրություն-ների հայեցակարգային մոտեցումներն ու զարգացման ուղղությունները XIX դարում (պոլսահայ դպրոց):				2		3,5	5,5
16.	XIX դարի պատմագրության զարգացման առանձնահատկություններն ու ընդհանուր միտումները արևելահայության մեջ:	2					2,5	4,5
17.	Պատմագիտական ուսումնասիրությունների հայեցակարգային մոտեցումներն ու զարգացման ուղղությունները XIX դարում: Ն.Ադոնց:				2		3,5	5,5
18.	Հ.Մանանդյանը որպես Հայաստանի պատմության հին և միջին շրջանների ուսումնասիրող:				2		3	5
19.	Հայկական հարցը մինչխորհրդային պատմագրությունում:	2					1,5	3,5
20.	Խորհրդահայ պատմագրության սկզբնավորումն ու զարգացումը 1922-91թթ.-ին: Հայկական հարցի ու Ցեղասպանության խորհրդային պատմագրությունը:	2					2	4
21.	Խորհրդահայ պատմագրության զարգացման ընդհանուր միտումները 1922-90-ական թթ.-ին:				2		2,5	4,5
22.	Հայկական հարցի ու Ցեղասպանության հիմնախնդրի ուսումնասիրումը խորհրդային ժամանակաշրջանում:				2		3	5
23.	Հայոց պատմության պատմագրության ժամանակակից գիտական հայեցակարգը,	2					2	4

	ուսումնասիրության ոլորտներն ու հրատարակումները:							
24.	Հայկական հարցի ու Ցեղասպանության հիմնախնդրի ուսումնասիրումը հետխորհրդային ժամանակաշրջանում:				2		2,5	4,5
Ընթացիկ ստուգում 1								4
Ընթացիկ ստուգում 2								4
Ամփոփիչ ստուգում								6
Ընդամենը								120